

Nauczanie języka polskiego w świetle nowej podstawy programowej

Reforma 2019 – wyzwania

Co to oznacza w praktyce?

Rozwiązania Nowej Ery

Nauczanie równoległe absolwentów gimnazjum i szkół podstawowych

Nauczyciel będzie uczył równoległe według dwóch różnych podstaw programowych.

Oferujemy komplet publikacji do zakresu podstawowego i rozszerzonego dla absolwentów gimnazjum oraz dla absolwentów szkoły podstawowej. W nowej serii *Ponad słowami* zachowaliśmy sprawdzone rozwiązania, takie jak:

- **czytelna i uporządkowana struktura treści** w podręcznikach,
- **staranne opracowanie zagadnień kulturowych**,
- **różnorodność nawiązań** do tekstów literackich,
- **bogata obudowa dydaktyczna** dla nauczycieli.

Uwzględniliśmy również wytyczne nowej podstawy programowej i oczekiwania nauczycieli. Przede wszystkim **na nowo opracowaliśmy część literacką** podręczników:

- zwiększyliśmy wybór tekstów z epoki,
- zadbaliliśmy o odpowiednią długość i reprezentatywność fragmentów tekstów,
- dodaliśmy komentarze krytycznoliterackie oraz wskazówki do analizy i interpretacji.

Udoskonaliśmy także część językową podręczników i położyliśmy **większy nacisk na kształcenie umiejętności maturalnych**.

Podstawa programowa zbyt obszerna w stosunku do siatki godzin

Nauczyciel będzie musiał dobrze zaplanować swoją pracę i dysponować odpowiednimi materiałami, aby zrealizować bardzo rozbudowane treści nauczania zawarte w podstawie programowej.

Nowa seria *Ponad słowami* koncentruje się na wydajności procesu dydaktycznego, uwzględnia potrzeby zarówno nauczyciela, jak i ucznia.

Podręczniki zostały tak opracowane, aby umożliwić nauczycielowi **efektywną realizację wymagań podstawy programowej**:

- uporządkowanie poszczególnych obszarów nauczania w blokach powoduje, że **łatwiej zapanować nad mnogością treści**, pozwala również na **elastyczność w doborze, łączeniu i kolejności omawiania zagadnień przedmiotowych**;
- różnorodne nawiązania literackie zapewniają **swobodę wyboru tekstów** do realizacji, a jednocześnie nie przytłaczają nadmiarem propozycji;
- elementy opracowania utworów literackich – wprowadzenia, wskazówki do analizy i interpretacji oraz oparte na kluczowych problemach zestawy poleceń analityczno-interpretacyjnych – stanowią **gotowe materiały do sprawnej i wnikliwej pracy z tekstem**;
- opracowanie tematów z zakresu języka, retoryki i tworzenia wypowiedzi zorientowane jest na **przekazanie konkretnej wiedzy i kształcenie kluczowych umiejętności przedmiotowych**;
- **powiązanie zagadnień literackich i językowych** umożliwia nauczanie w sposób integralny i bardziej ekonomiczny dydaktycznie.

Szybkiego wsparcia w codziennej pracy dostarczają materiały z bogatej obudowy, m.in.: **plany wynikowe, pomysły na przeprowadzenie lekcji** wraz z **gotowymi materiałami** dla ucznia, **generator testów i sprawdzianów** oraz **ciekawe materiały multimedialne**.

Podręczniki zawierają również rozwiązania uwzględniające potrzeby ucznia w zetknięciu z obszernymi treściami przedmiotowymi, m.in.:

- dzięki wyraźnemu **oddzieleniu treści głównych od informacji dodatkowych i wyróżnieniu istotnych pojęć** uczeń bez trudu zorientuje się, które zagadnienia są kluczowe;
- przemyślany system powtórkowy w podsumowaniach rozdziałów umożliwi **bieżącą weryfikację postępów w nauce**.

Wyższy poziom wymagań w zakresie wiedzy i umiejętności

Nowa podstawa programowa stawia przed uczniem większe wymagania przedmiotowe, m.in. kładzie duży nacisk na znajomość procesu historycznoliterackiego, kontekstowe czytanie utworów literackich i umiejętności retoryczne.

W podręcznikach *Ponad słowami* zadbaliliśmy o rzetelne i przystępne przedstawienie wymaganej wiedzy oraz o systematyczne wsparcie w kształceniu złożonych, trudnych umiejętności.

- Umiejętność analizy i interpretacji utworów jest rozwijana poprzez:
 - **bloki „O epoce”, wprowadzenia do bloków „Teksty z epoki” i wprowadzenia do lektur** dostarczające niezbędnych kontekstów: historycznoliterackiego, społecznego, filozoficznego, kulturowego;
 - **wskazówki do analizy i interpretacji pogrupowane śródtytułami w najważniejsze zagadnienia** oraz **polecenia „Po przeczytaniu”** ukierunkowujące na odczytanie utworu z uwzględnieniem kluczowych dla niego kontekstów;
 - propozycje **współczesnych nawiązań literackich i kulturowych** pokazujące dialog z tradycją.
- Umiejętności retoryczne są kształcone poprzez **bloki „Tworzenie wypowiedzi z elementami retoryki”** zawierające m.in. **praktyczne wskazówki, przykładowe formy wypowiedzi** oraz **samouczki** stanowiące skuteczną pomoc w wypowiedaniu się w różnych formach gatunkowych, np.: wypowiedź argumentacyjna, szkic interpretacyjny, szkic krytyczny, esej, reportaż, felieton.
- **Integralne** rozwijanie kluczowych umiejętności przedmiotowych zapewnia **blok „Ćwiczenie umiejętności”**, który znajduje się w każdym rozdziale podręcznika.

Nauczanie języka polskiego w świetle nowej podstawy programowej

Reforma 2019 – wyzwania

Duża liczba trudnych lektur i uczniowie niezainteresowani czytaniem

Co to oznacza w praktyce?

Ucznia, który niewiele czyta, niełatwo będzie zmobilizować do pracy na lekcjach, podczas których omawia się odległe czasowo, trudne w odbiorze utwory literackie.

Rozwiązania Nowej Ery

Seria *Ponad słowami* zapewnia przemyślany i kompleksowy sposób pracy z lekturą.

- **PODRĘCZNIK** stanowi bazę materiałów do omawiania lektur, z uwzględnieniem kolejnych etapów działań. W ramach wprowadzenia proponuje **polecenia zachęcające do rozmów o tekście** oraz **informacje wstępne**, niezbędne przed przeczytaniem utworu. Po lekturze tekstu można skorzystać ze **wskazówek analityczno-interpretacyjnych**, które ukierunkowują na właściwe jego odczytanie. Następnie zaś **polecenia pogrupowane w bloki kluczowych zagadnień** pozwalają całościowo omówić problematykę utworu, z wykorzystaniem **tekstu krytycznoliterackiego**. Dodatkowo w bloku „Ćwiczenie umiejętności” i w podsumowaniu rozdziału „Wiesz, umiesz, zdasz” znajdują się liczne **zadania wymagające odwołania się do utworów obowiązkowych**.
- **OPRACOWANIA LEKTUR** są dodatkowym źródłem inspiracji i gotowych materiałów do omawiania długich obowiązkowych utworów, czytanych w całości. Zawierają m.in.: **testy dotyczące znajomości lektur, konspekty lekcji z kartami pracy, testy podsumowujące, propozycje prac pisemnych i materiały multimedialne**.
- **MATURALNE KARTY PRACY** umożliwiają zgromadzenie w jednym miejscu fundamentalnej wiedzy o wszystkich tekstach obowiązkowych z zakresu podstawowego i rozszerzonego w formie **syntetycznych notatek** do uzupełnienia przez uczniów. Z kolei **zestawy zadań** do wybranych tekstów pokazują, w jaki sposób dany utwór może zostać wykorzystany na maturze.

Młodszy uczniowie w szkołach ponadpodstawowych

Metody pracy i materiały edukacyjne wykorzystywane w nowych szkołach ponadpodstawowych powinny uwzględniać możliwości percepcyjne młodszych uczniów.

Podręczniki zawierają szereg rozwiązań ułatwiających naukę młodszemu uczniowi, m.in.:

- **przejrzysta, stonowana szata graficzna** – wspiera uporządkowanie treści, umożliwia szybkie ich odnajdywanie i koncentrację na poznawanym materiale;
 - **tekst główny** podzielony na **niewielkie fragmenty wyróżnione skupiającymi uwagę tytułami i nagłówkami** – sprzyja efektywnemu poznawaniu treści obowiązkowych;
 - **różne formy przekazywania treści** – tekst ciągły, wypunktowania, tabele, schematy i zdjęcia – zwiększają rozumienie treści, ułatwiają podtrzymywanie uwagi ucznia i zapewniają odpowiednią dynamikę wywodu;
 - prosty, **przystępny język** tekstu – wspiera rozumienie treści przedmiotowych;
 - szczegółowe **przypisy** do tekstów, **definicje** na marginesach i **słowniczki** – dostarczają niezbędnych wyjaśnień.
- Różnorodne **materiały multimedialne** wchodzące w skład obudowy serii *Ponad słowami* pomagają przedstawić zagadnienia przedmiotowe w sposób skuteczny dydaktycznie i atrakcyjny dla ucznia.

Wyższy poziom matury

Podstawa programowa wymagająca od ucznia większej wiedzy i bardziej złożonych umiejętności oznacza trudniejszą maturę, dlatego już od pierwszej klasy warto zacząć przygotowania maturalne.

Seria *Ponad słowami* realizuje systematyczny, przemyślany sposób kształcenia kluczowych umiejętności maturalnych, takich jak **interpretacja tekstu, krytyczne czytanie tekstu, kompetencje językowe i tworzenie wypowiedzi**. Umiejętności te rozwijane są:

- częściowo, przy omawianiu kolejnych tekstów literackich – **poprzez polecenia „Po przeczytaniu” oznaczone ikoną M**;
- odrębnie, **krok po kroku** – w blokach „Ćwiczenie umiejętności” oraz „Tworzenie wypowiedzi z elementami retoryki”;
- w sposób zintegrowany, dzięki zadaniom „Sprawdź się” w podsumowaniach rozdziałów i na podstawie **bieżąco omawianych lektur w Maturalnych kartach pracy**.

Bazą umiejętności maturalnych jest **wiedza z zakresu historii i teorii literatury, retoryki i językoznawstwa**, przedstawiona w wymaganym zakresie w poszczególnych blokach podręcznika i syntetycznie zebrana oraz uporządkowana w postaci map myśli w podsumowaniach rozdziałów. Dodatkowo w *Maturalnych kartach pracy* zgromadzone są najważniejsze wiadomości ze wszystkich lektur obowiązkowych w formie notatek z lektur do uzupełnienia.